

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

Комкова О.В., *студентка*
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Розвиток науки, техніки, технологій не можливий без виходу за межі вже досягнутого, відомого, що відбувається завдяки творчості людей. За рахунок цього ми отримали сучасну техніку, енергетику, зв'язок, інформаційні технології. Л.Г.Виготський писав: «Звичайно вищі вияви творчості до сих пір доступні лише не багатьом обраним геніям людства, але в щоденному оточуючому нас житті творчість є необхідною умовою існування, і все, що виходить за межі рутини і в чому міститься хоча б йота нового, зобов'язане своїм проходженням творчому процесу людини» [1, с.6-7].

Проблема розвитку творчих здібностей особистості розглядається на різних рівнях функціонування наукового знання: на філософському, соціальному, педагогічному, методичному, технологічному, особистісному, індивідуальному. Філософія трактує творчість як діяльність, що породжує якісно нове, чого ніколи не було [3]. Психологічний словник визначає творчу особистість як таку, яка внаслідок наявних у неї «...здібностей, мотивів, знань і умінь створює продукт, що відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю» [4, с.351]. Педагоги визначають творчу особистість як індивіда, що володіє високим рівнем знань, має потяг до нового, оригінального, вміє відкинути зайве, шаблонне [5, с.14].

Формування творчих здібностей відіграє велику роль у вихованні особистості учня, підготовці його до майбутнього навчання за обраною професією. Визначне місце в цьому посідає процес навчання фізики. Академік П.Л. Капица писав, що матеріал курсу фізики має надзвичайно велике значення для розвитку творчих здібностей підростаючого покоління [2].

Цілком зрозуміло, що результати будь якої діяльності людини залежать від рівня розвитку її відповідних здібностей, а здібності в свою чергу розвиваються лише на основі наявних у дитини задатків до певного виду діяльності, які отримує дитина від природи. Саме заради розвитку здібностей дитини у процесі навчання фізики розробляють систему творчих задач. На початковому етапі йде «дидактична гра». У самому терміні закладено положення про те, що поряд із розважальною компонентою в ній обов'язково присутні навчально-творча і виховна компоненти і саме їм надається перевага. На сьогодні досить широкого поширення набули комп'ютерні ігри, частина з яких спонукає дитину займатися дослідницькою діяльністю: робити спроби, перевіряти, уточнювати, робити висновки, коригувати свої дії відповідно до поточної ситуації.

На другому етапі розробляється постановка задач, проблемних ситуацій, спрямованих на розвиток мислення учнів. Наприклад, улюблені герої мультфільмів, фільмів, ігор потрапляють у проблемні ситуації, для вирішення яких необхідно знати програмований матеріал з фізики. Особливої уваги, звичайно заслуговують дослідницькі, експериментальні, винахідницькі, конструкторські та раціоналізаторські задачі які розв'язуються на уроках. Але щоб виховати учня-дослідника, вчитель сам повинен бути дослідником, і вміти сформулювати в учнів уявлення про те, що в науці не існує єдино правильних фактів, а кожне явище може розглядатися з різних позицій.

Проте можливості формування творчої особистості на уроках обмежені. Значно більші можливості для організації творчої особистості має позакласна робота з фізики. На заняттях гуртків можна краще врахувати інтереси, потреби, мотиви, індивідуальні нахили та особливості учня, стимулювати творчу активність і самостійність школярів.

Керівник: Степанченко О.В., *асистент*

- 1.Виготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психол. очерк: Кн. Для учителя. 3-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 93с.
- 2.Капица П. Л. Творческое воспитание молодежи. – В кн.: Капица П. Л. Физические задачи. – М.: Знание, 1972. – 48с.
- 3.Цапок В.А. Творчество (Философский аспект проблемы). – Кишинев, 1989.
- 4.Краткий психологический словарь. – М., 1985.
- 5.Сисоева С.О. Основы педагогической творчости учителя.–К., 1994.